

KLAGANDE

Socialnämnden i Marks kommun

MOTPART

[REDACTED]

God man

[REDACTED]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Jönköpings dom den 25 juli 2016 i mål nr 3065-15, 401-16 och 2658-16, se bilaga A

SAKEN

Kostnader för personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver underinstansernas avgöranden och visar målen åter till Socialnämnden i Marks kommun för ny prövning.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Marks kommun yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer socialnämndens beslut. I mål nr 2430-16 och 2431-16 yrkar socialnämnden alternativt att kammarrätten återförvisar målet till förvaltningsrätten. Socialnämnden anför i huvudsak följande. Förvaltningsrätten har avgjort målen 401-16 och 2658-16 utan att någon kommunikering skett med kommunen. I aktuellt fall kan det inte ha ansetts uppenbart onödigt att kommunicera motpartens inlägga, varför domen i första hand bör upphävas och en återförvisning bör ske i de målen. Målen avser en ansökan om förhöjd timersättning för personlig assistans avseende perioden den 1 december 2013–31 december 2014 samt perioderna 2015 respektive 2016. [REDACTED] har begärt ersättning med ett belopp som motsvarar det statliga schablonbeloppet. En prövning av beloppets skälighet bör ske. Med det underlag [REDACTED] [REDACTED] har presenterat är det inte visat att kostnader motsvarande det statliga schablonbeloppet är skäliga.

[REDACTED] motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom. Hon åberopar underlag i form av lönerapporter och utlägg m.m. för de tre aktuella perioderna.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Av 10 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) framgår bl.a. att en domstol kan underlåta att sända ett föreläggande om svar till en motpart om denne är en förvaltningsmyndighet och en underrättelse är onödig. Förvaltningsrätten har gjort bedömningen att det var onödigt att kommunicera överklagandet med kommunen i mål nr 401-16 och 2658-16 (kammarrättens mål nr 2430-16 och 2431-16). I kammarrätten har inte framkommit något som talar för att bedömningen var felaktig. Grund för

att återförvisa dessa mål på grund av underlåten kommunikering saknas därmed.

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 27 december 2016, mål nr 753–756-16, uttalat bl.a. följande. Kommunens skyldighet att utge ersättning för personlig assistans avser således de verkliga kostnaderna för assistansen i den mån de kan bedömas som skäliga. För att kunna ta ställning till ett ersättningsanspråk måste kommunen kunna kräva att den enskilde ger in underlag som möjliggör en bedömning av kostnadernas storlek och skälighet. Detta gäller även om anspråket inte överstiger det schablonbelopp som fastställts för den statliga assistansersättningen och utan att det framkommit något som ger anledning att ifrågasätta kostnaderna i och för sig. Att kommunens ersättningsskyldighet omfattar samma slags kostnader som den statliga assistansersättningen ska täcka och att schablonbeloppet därmed kan tjäna till viss ledning vid bedömningen av kostnadernas skälighet föranleder ingen annan bedömning.

██████████ har först i kammarrätten gett in ett omfattande underlag, bestående av sammanställningar av resultat, fakturor, återrapporteringar, resultatrapporter, lönebesked m.m. för de tre aktuella perioderna. Hon anser att dessa ska ligga till grund för bedömningen av hennes rätt till ersättning. Mot bakgrund av vad Högsta förvaltningsdomstolen uttalat bör en bedömning av storleken och skäligheten hos de åberopade kostnaderna ske för att kunna ta ställning till om ██████████ har rätt till högre ersättning än hon har beviljats av socialnämnden.

Det bör med hänsyn till instansordningsprincipen i första hand ankomma på socialnämnden att göra en sådan prövning. Målen ska därför visas åter till socialnämnden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande) och Evalotta Grip
(referent) samt tf. kammarrättsassessorn Miriam Gewarges har deltagit i
avgörandet.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING****DOM**
2016-07-25
Meddelad i
JönköpingMål nr
3065-15
401-16
2658-16**KLAGANDE**[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]God man: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]**MOTPART**Socialnämnden i Marks kommun
511 80 Kinna**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Socialnämndens beslut 2015-05-12, 2015-12-15, 2016-04-26, se bilaga 1-3

SAKEN

Kostnader för personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandena och förklarar att [REDACTED] är berättigad till skäliga kostnader för personlig assistans med ett timbelopp som motsvarar timbeloppet i den statliga assistansersättningen enligt socialförsäkringsbalken för de perioder som anges i socialnämndens beslut 2015-04-23, 2015-12-15 samt 2016-04-26.

YRKANDE M.M.

[REDACTED] yrkar att hon ska beviljas ekonomisk ersättning för personlig assistans med ett timbelopp som motsvarar timbeloppet i den statliga assistansersättningen enligt socialförsäkringsbalken. Hon anför bl.a. följande.

Mars kommun sänkte ersättningen för personlig assistans 2013-09-01. För

Dok.Id 195909

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping**Besöksadress**
Hamngatan 15**Telefon**
036-15 66 00**E-post:**
forvaltningsrattenijonkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se**Telefax**
036-15 66 55**Expeditionstid**
måndag – fredag
08:00-16:00

en assistansanordnare är det inte möjligt att genom distinkta och uppkomna kostnader visa exakt hur stort detta belopp är. När de fakturerade kostnaderna inte överstiger det schablonbelopp som finns för den statliga ersättningen saknar det betydelse om det inte lämnats underlag för att bedöma anordnarens kostnader. När det gäller ersättning för personlig assistans ska den vara skälig och faktisk. Skälig är den om den inte överstiger det belopp som Försäkringskassan lämnat förslag på och regeringen fastställt, det så kallade schablonbeloppet för assistansersättning. Faktiskt är det om det framgår att det som gäller i avtalet mellan brukaren och assistansanordnaren är det av regeringen fastställa belopp per timma s.k. schablonbeloppet.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. ■■■■■
■■■■■ har yrkat ersättning med det schablonbelopp per timma som regeringen varje år fastställer. Det är den assistansberättigades egna kostnader för assistans som kan ge rätt till ersättning. Den assistansberättigade måste därför visa att han eller hon ådragit sig en skuld gentemot assistansanordnaren som motsvarar den begärda ersättningen. Det framgår inte av det åberopade underlaget som tillställts socialnämnden något stöd för att ■■■■■ skulle ådragit sig en skuld gentemot assistansbolaget som motsvarar det belopp som assistansersättningen begärts med. Samtliga assistansanordnare fakturerar per timma det av nämnden fastslagna beloppet. Den omständigheten att assistansbolagen fakturerat det av socialnämnden beslutade beloppet, kan inte tolkas på annat sätt än att samtliga assistansanordnare anpassat sina kostnader till kommunens ersättningsnivå. Det betyder att den verkliga kostnaden för insatsen inte överstiger den ersättning som utgått. Det är inte klarlagt att ■■■■■ verkliga kostnader uppgår till det belopp som anges i överklagandet. Nämnden har vid beräkningen av ersättningsbeloppet utgått från kommunens egenkostnader för utförande av assistans. De kostnader som kommunen själv har får anses vara skäliga.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler m.m.

Enligt 9 § 2 LSS har kommunen ansvaret för att lämna biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110).

Enligt prop. 1992/93:159 s. 175 avses med skäliga kostnader samma slags kostnader som i dåvarande lagen om assistansersättning, d.v.s. normala lönekostnader och vissa administrativa kostnader. Det belopp som regeringen varje år bestämmer såsom den högsta ersättningen per assistanstimme med stöd av lagen bör vara vägledande även i fråga om det ekonomiska stödet från kommunen.

I RÅ 2005 ref. 85 slog Högsta förvaltningsdomstolen fast att kommunens ersättning för personlig assistans ska utgå från de verkliga kostnaderna för insatsen, men att det statliga schablonbeloppet kan tjäna till viss ledning vid bedömning av kostnadernas skälighet, eftersom samma slags kostnader avses.

Enligt 5 § förordning (1993:1091) om assistansersättning är schablonbeloppet för assistansersättning enligt 51 kap. 11 § socialförsäkringsbalken 284 kr per timme för 2015.

Förvaltningsrättens bedömning

██████████ har valt att anlita en assistansanordnare för att få den personliga assistansen utförd. I avtalet mellan ██████████ och assistansanordnaren framgår att kostnaden för tjänsten som avtalet omfattar är densamma som den av regeringen fastställda schablonbeloppet för den statliga assistansersättningen. Ersättningen enligt avtalet är därmed ██████████ faktiska

kostnad för den personliga assistansen. Enligt förvaltningsrättens mening behövs det ingen ytterligare utredning för att bedöma kostnadernas storlek i detta fall.

Nästa fråga är om kostnaderna är skäliga. Vid en sådan bedömning kan i och för sig de kostnader som assistansanordnaren har i vissa fall vara av visst intresse. När de fakturerade kostnaderna inte överstiger det schablonbelopp som finns för den statliga assistansersättningen och det inte kommit fram något som talar för en annan bedömning anser förvaltningsrätten emellertid att de faktiska kostnaderna är skäliga. Det saknar då betydelse att [REDACTED] [REDACTED] inte har lämnat något underlag för att bedöma anordnarens kostnader (jfr Kammarrätten i Göteborgs domar i mål nr 5939–5942-15 och mål nr 134-136-16). [REDACTED] har därmed rätt till ekonomiskt stöd för den personliga assistansen med yrkade belopp per timme. Överklagandet ska således bifallas på så sätt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D)

Hans-Erik Jonasson

F.d. lagman

Föredragande har varit Nina Melander

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.